

विषय सूची

पृष्ठ

पहिलो अध्याय

१. नेपाली नाटकको उत्पत्ति र विकास १ - २७
 - १.१ नाटकको परिचय
 - १.२ नाटकको उत्पत्ति
 - १.३ नेपाली साहित्यमा नाटकको उत्पत्ति र विकास
२. नाटकका अन्यत्र तत्वहरूका सापेक्षातामा पात्र एवं चरित्र चित्रण २८ - ४१
 - २.१ नाटकीय तत्वबारे विविध विचार
 - २.२ कथावस्तुको सापेक्षातामा पात्र एवं चरित्र चित्रण
 - २.३ शैली र वार्तालापको सापेक्षातामा पात्र एवं चरित्र चित्रण
 - २.४ दैसकाल र वातावरणका सापेक्षातामा पात्र एवं चरित्र चित्रण
 - २.५ उद्देश्यका सापेक्षातामा पात्र एवं चरित्र चित्रण
३. बालकृष्ण सम पूर्वका नाटकहरूमा नारी पात्रको स्थिति ४१ - ५६
 - ३.१ धार्मिक र सामाजिक दृष्टिकोणले नारीको स्थिति
 - ३.२ भावना र चेतनाका दृष्टिकोणले नारीको स्थिति
 - ३.३ नाटकीय पात्रको रूपमा नारीको स्थिति

निष्कर्ष

दोस्रो अध्याय

९. बालकृष्ण सम र गौपाल प्रसाद रिमालका नारी पात्रहरूको तुलनात्मक र व्यतिरेकीय अध्ययन गर्ने आधार

९.१ प्राचीन परम्पराको व्यवहारिक अनुकरण

५७ - ७३

- (क) हास्रो प्राचीन परम्परा
- (ख) प्राचीन परम्परा र साहित्य
- (ग) आधुनिक साहित्य
- (घ) प्राचीन परम्पराको व्यवहारिक अनुकरण

९.२ नेपाली सम्यता र संस्कृतिमा नारीको स्थान

७४ - ११६

- (क) सम्यता
- (ख) संस्कृति
- (ग) सम्यता र संस्कृतिको सम्बन्ध
- (घ) नेपाली सम्यता र संस्कृति
- (ङ०) नेपाली सम्यता र संस्कृतिमा नारीको स्थान

(अ) आमाको रूपमा

(आ) पत्नीको रूपमा

(इ) कन्याको रूपमा

(ब) नेपाली सम्यता र संस्कृतिमा नारीका दुर्बलताका फटा

(ङ) प्रतिमा सम्बन्ध नारीहरू

१.३ समसामयिक सामाजिक सन्दर्भ र नाटकीय नारी पात्र ११६ - १४०

(क) नेपाली नाटकको चरित्र र नाट्य परिवेश

- (अ) राजनैतिक अवस्था
- (आ) शैक्षिक अवस्था
- (इ) आर्थिक र सामाजिक अवस्था
- (ई) नारीको अवस्था
- (उ) तात्कालीन लेखकहरूको नारीप्रति धारणा
- (उर) नारीहरूमा स्वतन्त्रताको चेतना नहुनु
- (कृ) तात्कालीन सामाजिक धारणा

(स) समसामयिक सामाजिक सन्दर्भ र नाटकीय पात्रहरू

निष्कर्ष

तेस्रो अध्याय

१. बालकृष्ण समका केही प्रमुख नाटकहरूको संक्षिप्त परिचय १४१ - १६२

- १.१ मुटुको व्यथा
- १.२ मुकुन्द हन्दिरा
- १.३ ध्रुव
- १.४ म
- १.५ अन्धकेस

२. बालकृष्ण समका विवेच्य नाटकका नारी पात्रकी स्थिति र स्थान १६२ - १८३

३. परम्परा र समसामयिक सन्दर्भमा समका नारी पात्र १८३ - २०२

- ३.१ धर्म निष्ठा नारी
- ३.२ चेतनाका दृष्टिकोणमा नारी
- ३.३ शैक्षिक दृष्टिकोणमा नारी
- ३.४ नैतिक दृष्टिकोणमा नारी
- ३.५ विविध विचारका नारी
- ३.६ अविध बुद्धि र नारी

निष्कर्ष

चौथी अध्याय

१. गोपाल प्रसाद रिमालका नाटकहरूकी संक्षिप्त परिचय २०३ - २१०

- १.१ मसान
- १.२ यौ प्रेम
- १.३ माया

२. गोपाल प्रसाद रिमालका नाटककी सामाजिक भावभूमि २१० - २२०

- २.१ बालविवाह प्रति व्यंग
- २.२ कथ्य समस्या
- २.३ बहुविवाह प्रति व्यंग
- २.४ समस्याकी रूपमा नारी मातृत्व

३. रिमालका नाटकमा नेपाली संस्कृति र परम्परा २२१ - २२४
४. गोपाल प्रसाद रिमालका नाटकमा नारी पात्रको स्थिति र स्थान २२४ - २४७
- ४.१ नारीको दयनीय स्थिति
- ४.२ किडोही हुनु पर्ने स्थिति
- ४.३ नारी मातृत्वको अनादर
- ४.४ प्रमुख नायिकाका रूपमा नारी
- ४.५ गौण पात्रको रूपमा नारी
- ४.६ आदर्श पत्नीका रूपमा नारी
- ४.७ प्रेमिकाको रूपमा नारी
- ४.८ माताका रूपमा नारी
- ४.९ बहारीको रूपमा नारी
- ४.१० उपेक्षिता पत्नीको रूपमा नारी
५. गोपाल प्रसाद रिमालका नाटकहरूमा नारी स्वतन्त्रताको स्वर २४७ - २५६
६. सामाजिक सन्दर्भमा गोपाल प्रसाद रिमालका नारी पात्र २५६ - २७४

निष्कर्ष

पाँचौं अध्याय

१. बालकृष्ण सम र गोपाल प्रसाद रिमालका नारी पात्रहरूको विविधता

- १.१ नेपाली सभ्यता र सांस्कृतिक परम्पराया नारीप्रतिकी
धारणा सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्ष २७५ - ३१२
- १.२ सम र रिमालका नाटकमा नारी पात्रकी प्रकार र स्वरूप ३१२ - ३६८
- (क) निम्न वर्गीय र मध्यवर्गी नारी
(ख) जिदी स्वभावका नारी पात्र
(ग) स्वावलम्बी हुन सौजन्यै नारी पात्र
(घ) परावलम्बी नारी पात्र
(ङ) आदर्शवादी र धार्मिक सीमाबद्ध नारी पात्र
(च) सपथवादी नारी पात्र
(छ) स्वच्छन्द आचरणका नारी पात्र
(ज) मातृत्व युक्त र मातृत्व विहीन नारी पात्र
(झ) मानसिक द्वन्द युक्त र विमुक्त नारी पात्र
(ञ) ईश्वरवादी र अनिश्वरवादी नारी पात्र
- १.३ सम र रिमालका नारी पात्रगत समानता ३६८ - ३८६
- (क) नारी मुलम मातृत्व
(ख) समस्या ग्रस्त नारी पात्र
- १.४ सम र रिमालका नारी पात्रगत भिन्नता ३८६ - ४०८
- (क) व्यक्तिगत र सामाजिक शोषणप्रति विद्रोह
(अ) मुक्त विद्रोह
(आ) अमिव्यक्त विद्रोह

१.४ तुलनात्मक मूल्यांकन

४०८ - ४२०

निष्कर्ष

द्वितीय अध्याय

उपसंहार

४२१ - ४२६

सहायक ग्रन्थ सूची